

Pódiumbeszélgetés a romastratégiáról

Most, hogy hazánk az Európai Unió soros elnöke, külön hangsúlyt kap a legnagyobb etnikai kisebbség gondjainak megoldása. A romák felzárkóztatása nem az egyes országok belügye, hiszen helyzetük a közösség egészére hat, így a teljes uniónak érdeke a probléma mielőbbi kezelése. Az erre készülő romastratégiáról tájékozódhattak a diákok a Budapesti Német Iskolában.

Pódiumbeszélgetés keretében a Budapesti Német Iskola két legfelső évfolyama Balázs Péter, a Közép-Európai Egyetem (CEU) Nemzetközi Tanulmányok és Európai Tanulmányok Tanszéke professzora, az EU-bővítési Központ igazgatója, valamint Balog Zoltán társadalmi felzárkóztatásért felelős államtitkár összefoglalóját hallgatta meg. Balázs professzor először az uniós soros elnökség fontosságáról beszélt, ismertette egyebek mellett annak működését.

Összefogás kell

A romastratégia fontosságára rátérve elmondta, rendkívül időszerű a kezdeményezés, hiszen az unió két utolsó bővítési hullámával tizenkét olyan ország csatlakozott a nemzetközösséghez, ahol magas a roma lakosság száma. Ez pedig abból a szempontból jelent gondot, hogy az új tagállamokban teljesen más körülmények között él ez a kisebbség, mint a régi tagországokban, vagyis nagy szegénységben, folyamatos demográfiai növekedés mellett, ami – az átlagot tekintve – alacsony iskolázottságuk és foglalkoztatottságuk miatt nagy anyagi terhet jelent minden állam számára. Ezért Balázs Péter szerint elsősorban olyan stratégiát kell érvényesíteni, amely a három legfontosabb irány, vagyis az oktatás, a foglalkoztatás és az életkörülmények javítása terén érhet el valós eredményeket. Ezt azonban egyetlen érintett tagállam sem tudja önerőből megoldani, ezért van szükség uniós összefogásra, segítségre. A soros elnökség végén, június 24-én tartandó csúcstalálkozón – a professzor reményei szerint – a kormányfők elfogadják az átfogó romastratégiát.

Egyének, nem népek

Balog Zoltán a romák általánosan elterjedt eredettörténetével próbálta bemutatni a cigányság identitását a diákoknak. E szerint – röviden – Isten kenyérből formálta meg az embereket, kemencébe téve az első adagot túsütötte, ők lettek az afrikaiak, aztán meg túl óvatosan korán vette ki a sütőből az embereket, ők lettek az európaiak, végül már körültekintőbb volt, s éppen annyi ideig sütötte a harmadik adagot, míg tökéletes lett, így lettek a cigányok, akik ezért is biztosak benne: Isten különösen szereti őket. Az államtitkár azt hangsúlyozta, hogy egy népcsoport általános említése során nem szabad negatív véleményt megfogalmazni, hiszen a jó és rossz tetteket egyének hajtják végre, soha

nem népek. Általánosságban szokott elhangozni, hogy a magyarok rasszisták, a romák lopósak, a németek agresszívek – pedig, mint mondta, mindhárom népben megvannak a rasszisták, a lopósak és az agresszívek, és olyanok, akikre ezek közül egyik jelző sem illik. Vagyis az általános ítélet tévútra visz. Ami viszont nem általánosan, hanem Balog Zoltán szerint konkrétan igaz, hogy az Európai Unióban élő 10-12 millió romával „nem az a baj, hogy egyre többen lesznek, hanem az, hogy jelentős többségük nem végzi el az iskolát, munkanélküli, és sem önmagáról, sem családjáról nem tud gondoskodni. Egyedül a nyugdíjellátás az, amiből többségük kimarad, hiszen a magyarországi romák átlagéletkora alig ötvenöt év, meghalnak, mielőtt nyugdíjasok lehetnének.”

Kettős identitás

Akadályát jelentheti a kilábalásnak az is, hogy már nem mondja magát cigánynak, aki iskolát végzett és középosztálybeli életszínvonalat ért el; cigánynak lenni ugyanis sorsot jelent, s aki felül tudott emelkedni ezen, nem szívesen szeretne roma voltával kitűnni onnan, ahová komoly erőfeszítés árán asszimilálódott. Vannak szerencsére olyanok, akik kettős identitással a magukénak érzik mind a kisebbségi gyökereik, mind a többségi társadalom kulturális értékeit, ők képviselik azt az irányt, amit a magyar kormány is erősíteni szeretne – hangsúlyozta az államtitkár –, mert fontos, hogy integrációjuk révén ne veszítsék el saját identitásukat, és megszerzett tudásukkal elsősorban saját népcsoportjuk felemelkedését szolgálják. Ezt segítheti egyebek mellett az az ösztöndíjprogram, amely tanulmányi eredményhez kötött, és amelynek révén a diplomájukat megszerző fiataloknak meghatározott ideig roma közösségben kell dolgozniuk. Közös feladat és érdek a jelenlegi helyzet megoldása, mert ha a szomszédos országok nem segítenek, akkor a tőlünk a szegénység elől menekülő romák hozzájuk mennek, s ugyanezekkel a gondokkal már ott kell megküzdeniük. Munka, iskola, egészség, lakhatás – ezeket kell elsősorban megoldani, mondta Balog Zoltán, hozzátéve: „mindegyik nélkül borzasztó, a legrosszabb mégis az, ha az ember hozzászokik ezek hiányához. A többségi társadalom intoleranciájának leépítése nélkül nem tudunk igazi eredményeket elérni.” A két beszámoló után a diákok egyebek mellett azt firtatták, hogy más kisebbségekre is vonatkozik-e a stratégia, hogyan lehet oldani a nacionalista feszültséget, valamint hogy milyen fogadtatásra számít az EU a cigányság részéről. A válasz szerint a cigányságon kívül minden más népcsoport, amelyik a kulturális és egyéb jogaiért küzd, a többségi társadalommal azonos szociális szinten él, ily módon nem szorulnak erre a segítségre; a „bűnbakkereső” nacionalizmussal, diszkriminációval az EU külön foglalkozik, széles körű ismeretterjesztés és meggyőzés szükséges a megfékezésére. „Hogy hogyan fogadják? – kérdezett vissza az államtitkár. – Majd meglátjuk. Ilyen jellegű, kidolgozott ajánlatot eddig még nem kaptak.”

AI.